

Univerzita Karlova v Praze
Fakulta humanitních studií

Oponentský posudek

Název bakalářské práce: Tolerance a netolerance ve slovensko-maďarské rodině X (k otázce soužití dvou kultur)

Studentka: Liliana Huszthyová

Vedoucí práce: PhDr. Blanka Soukupová, CSc.

Oponentka: Mgr. Selma Muhič Dizdarevič

Studentka v předložené bakalářské práci zkoumala poměry v jedné etnicky různorodé rodině na Slovensku s cílem zjistit, jak jednotlivé aspekty společného života byly ovlivněny faktem, že rodinu tvoří jednotlivci slovenské a maďarské národnosti. Konkrétně se jednalo o vztah k používání jazyka, jak v soukromí tak na veřejnosti, k historické paměti, k náboženskosti a ke způsobu oslavování Vánoc. Kromě analýzy v části, týkající se metody a uvádění právních aktů regulujících postavení národnostních menšin na Slovensku i v EU, je podstatná část práce věnována detailnímu popisu průběhu výzkumu, včetně rozsáhlých citací respondentů. Největší slabina práce spočívá v tom, že studentka zkoumala poměry jen v jedné rodině, která je navíc specifická tím, že část členů této rodiny zároveň představuje i jediné zástupce maďarské menšiny na zkoumané lokalitě. Tato situace ve značné míře ovlivňuje všechny zkoumané parametry, především používání maďarského jazyka na veřejnosti (s kým maďarsky mluvit, když ve vsi žádní Maďaři nejsou?). Dále, práce v podstatě představuje opis/přepis průběhu výzkumu; část, která by měla popisovat výsledky je většinou omezená na to, co jsme se již z popisu průběhu výzkumu dozvěděli. To znamená, že práce má jednak velmi omezenou vypovídající hodnotu s ohledem na počet respondentů a jejich specifické situaci, jednak nám autorka přepisuje výzkum, místo aby se zaměřila na jeho interpretaci. Další námitka se týká způsobu citace – není jasné, jaký standard při citování autorka používala. Bibliografické citace jsou v poznámce pod čarou, ne v textu, kde se uvádí v závorce jen jméno autora, rok, případně číslo stránky – dle harvardského způsobu odkazování. U všech internetových odkazů, jednak chybí standardizovaný formát, jednak není uvedeno, kdy naposledy byla daná stránka navštívená, což je naprosto nezbytné v případě stále se měnících internetových zdrojů.

Na druhou stranu, výzkum je velice pečlivě připraven a proveden, autorka má velice dobrou orientaci ve výzkumu a věnovala se mu opravdu důkladně. Metodologická část sice mohla být o něco rozsáhlejší, nicméně je zřejmé, že autorka metody používá adekvátně.

Konkrétně:

- škoda, že studentka neprozkoumala otázku, jak se dědí národnost, dle matrilineární nebo patrilineární linie nebo je to irelevantní.
- zdá se mi, že je nadbytečné uvádění preambul ústavy Slovenska a Maďarska.
- v práci je hodně matoucí neustálé přecházení ze slovenštiny na češtinu a obráceně, zvláště to vadí v případě odpovědí respondentů v lokálním nářečí.
- v poznámkách pod čarou 17 a 18 není uveden zdroj citace a originál v angličtině je uveden nesprávně.
- historicko-politický přehled maďarsko-slovenských vztahů je podán poněkud omezeně a zahrnuje velice dlouhé období, které by bylo potřeba samostatně prozkoumat, což nebylo tématem práce. Z toho důvodu bylo třeba omezit se adekvátně na jedno relevantní období.
- poněkud chybí kritický postoj v úvodu do problematiky týkající se jazykových kompetencí. Zdá se, že autorka nekriticky přijímá Flusserův postoj o vztahu jazyka a myšlení, který vede k jazykovému solipsizmu. Naopak, velice dobře vybrala Weinrichovou definici bilingvalizmu.

- v poznámce pod čarou se opět setkáváme s problematickým citováním: studentka uvádí text ze sborníku, neuvádí však, kdo je editorem. Stejně tak v p.p.č. 16.
- studentka na str. 38 uvádí zřejmě vlastní velice trefnou tabulku, u které chybí číslo, název a zdroj tabulky.
- na str. 52, při shrnutí výsledků zkoumání historické paměti jednotlivých generací, se zdá, že si studentka poněkud protiřečí, když říká, že nejmladší generace má největší vědomosti, a zároveň její dva respondenti uvedli, jak jsme se přesvědčili z přepisu, že je historie vůbec nezajímá.
- na str. 57 a 58 opět chybí číslo, název a zdroj grafů.
- na str. 65 je nejasné, proč si studentka myslí, že je zdrojem tolerance Eriky ve vztahu k náboženství dětí nezájem o věroučné předpisy, když stejný nezájem projevoval i otec. Není zde zase místo pro otázku vlivu genderu na formování náboženství, národnosti atd. u dětí?
- na str. 72 se, v jinak český psaném textu, najednou objevuje slovenština (autorka cituje slovensky, přepisuje rozhovory též slovensky, ale vlastní text píše česky).
- Domnívám se, že míru tolerance, kterou studentka objevila svým výzkumem, silně ovlivňuje fakt, že národnostně smíšená rodina žije ve výrazně slovenském prostředí a že tato skutečnost nebyla autorkou dostatečně zohledněná (v roce 1991, dle autorky, která zase neuvádí zdroj informací v příloze 1, žilo v obci kde žije zkoumaná rodina 0,00% Maďarů a v roce 2001 0,29%).

Jelikož oceňuji námahu, kterou při výzkumu studentka odvedla, práci doporučuji k obhajobě, ale nechávám počet kreditů na rozhodnutí po obhajobě.

10. srpna 2007

Selma Muhič Dizdarevič